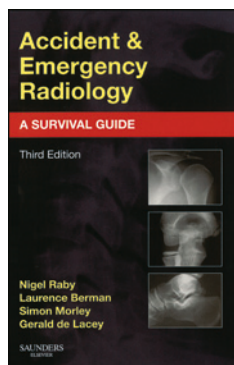


En overlevelsesguide til skjelettrøntgen



Nigel Raby, Laurence Berman,
Simon Morley et al.

Accident & emergency radiology

A survival guide. 3. utg. 380 s, ill. Philadelphia, PA: Elsevier Saunders, 2015. Pris USD 57
ISBN 978-0-7020-4232-4

Accident & Emergency Radiology. A survival guide er nå kommet i tredje utgave. Som forfatteren understreker i forordet er ikke dette en lærebok i ortopedisk radiologi, men en overlevelsesguide rettet mot alle som må forholde seg til vanlige røntgenbilder ved hovedsakelig ortopediske problemstillinger, men også ved akutte tilstander i thorax og abdomen.

Boken er delt opp i kapitler som tar for seg skjelettet fra topp til tå, samt egne kapitler om thorax, abdomen og fremmedlegemer. Det er også egne kapitler for kraniet og albuen hos barn, som jo kan være ekstra utfordrende. Hvert kapittel er systematisk bygd opp med avsnitt om normal anatomi, systematisk tolking av røntgenbildene, de vanligste frakturene, de uvanlige frakturene og til slutt vanlige fallgruver. Det er fokusert mest på de vanlige frakturene, mens de uvanlige er også kort beskrevet.

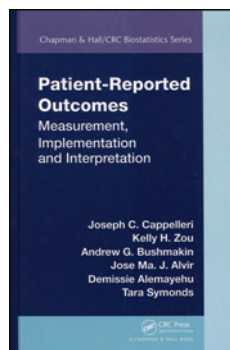
Boken legger vekt på systematisk tolking av røntgenbilder for å oppdage de frakturene som kan være vanskelig å se ved første øyekast. Teksten er for det meste presentert i punktform, noe som fungerer bra da det er mange røntgenbilder som tydelig viser det teksten beskriver. Siden forrige utgave er det laget mange nye illustrasjoner av normal skjelettanatomi, men også illustrasjoner av viktige patologiske poenger som kan ses på røntgenbildene. Det er lagt mindre vekt på de akutte tilstandene i thorax og abdomen, men også disse kapitlene fungerer bra som en innføring.

Dette er en svært god bok som systematisk dekker mye av det man som radiolog og ortoped må forholde seg til på vakt når det kommer til akutt ortopedi. Boken anbefales for alle leger i spesialisering i radiologi og ortopedi, samt andre spesielt interesserte.

Erik Magnus Berntsen

Lege i spesialisering i radiologi, Klinikk for bildediagnostikk
St. Olavs Hospital

Nyttig bok om pasientrapporterte utfallsmål



Joseph C. Cappelleri, Kelly H. Zou,
Andrew G. Bushmakina et al.

Patient-reported outcomes

Measurement, implementation and interpretation. 331 s, tab, ill. Boca Rato, FL: CRC Press, 2014. Pris GBP 64
ISBN 978-1-4398-7367-0

Pasientrapporterte utfallsmål (PROMs) inkluderer instrumenter, spørreskjemaer eller verktøy som vurderer aspekter ved helse og livskvalitet sett fra pasientens perspektiv. Det finnes to hovedtyper av pasientrapporterte utfallsmål: de som er generiske i fokus og har et bredt bruksområde fordi de er uavhengige av eventuelle underliggende helseproblemer, og de som har et bestemt fokus og forholder seg til et bestemt helseproblem, aspekt av helse eller populasjon. Pasientrapporterte utfallsmål er mye brukt i evaluering av helsetjenesten. I senere tid har de blitt brukt som nasjonale kvalitetsindikatorer, blant annet i «the National Health Service for England and Wales PROMs Programme».

Patient-reported outcomes består av 11 kapitler som tar for seg utvikling, testing, implementering og tolking. Kapittel 1 gir en generell innføring i fagområdet, inkludert spesifikke og generiske instrumenter, ulike former for bruk av disse, valg av instrument, problemstillinger knyttet til skalering og terminologi. Kapittel 2 beskriver utviklingen av pasientrapporterte utfallsmål. De resterende kapitlene har et kvantitativt fokus. Det gis definisjoner og eksempler på ulike typer validitet og reliabilitet. Utforskende og bekreftende faktoranalyse som er mye brukt for å vurdere den interne strukturen eller den strukturelle gyldigheten, er beskrevet. Kapittel 6 fokuserer på «item response theory» (IRT). Her inngår Rasch-analyse, som i økende grad brukes i utvikling og testing av pasientrapporterte utfallsmål. Kapittel 7 vurderer analyse av tverrsnitts- og longitudinelle studier av data med én oppfølgingsmåling der de samme analysemetodene brukes, blant annet logistisk og lineær regresjon. Kapittel 8 vurderer longitudinelle data med flere måletidspunkt. Kapittel 10 tar for seg spørsmålet om manglende data, som kan være både på spørreskjema-, skala- og spørsmålsnivå. Ulike tilnærminger for å forebygge og håndtere manglende data blir presentert.

Boken er velskrevet og godt organisert. Bra eksempler bidrar til bedre forståelse av statistikken. Fokuset er kvantitativt og inkluderer psykometriske og statistiske metoder som er relevante for det store flertallet av pasientrapporterte utfallsmål, de som er basert på multi-spørsmålsskalaer eller summerte vurderingsskalaer. Innholdet er også relevant for individualisert og preferansebaserte instrumenter, men andre viktige hensyn knyttet til utvikling og testing av disse typene pasientrapporterte utfallsmål er ikke tatt med.

Boken anbefales for helsepersonell og helserelaterte forskere som ønsker å videreutvikle sin forståelse av psykometriske og statistiske metoder som er nødvendig i utvikling, testing og bruk av pasientrapporterte utfallsmål.

Andrew Garratt

Seniorforsker, Seksjon for brukeropplevd kvalitet
Kunnskapssenteret